4218 | ALFA | GÜNCEL | 171

LUCIE AUBRAC

NAZİZME HAYIR

MARIA POBLETE (1964)

Şili doğumlu gazeteci ve yazar Maria Poblete, henüz küçük bir çocukken General Pinochet'in darbesinin ardından ailesiyle beraber Fransa'ya göç etti. Fransa radyolarına özellikle Latin Amerika'dan haberler hazırladı. Halihazırda çeşitli dergilere aile ve gençlik konularında makaleler kaleme alıyor.

ZEYNEP MERTOĞLU

Saint-Benoit Fransız Lisesini bitirdi. İstanbul Bilgi Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümünü tamamladıktan sonra Université de Paris II'de yüksek lisans eğitimi aldı. Yayınevleri ve gazetelerde editör ve çevirmen olarak çalıştı.

tamadres.com

Lucie Aubrac: "Nazizme Hayır"
© 2018, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Lucie Aubrac: "Non au nazisme"
© 2014, ACTES SUD

"Hayır diyebilmiş olanlar" dizisi
Murielle Szac tarafından yönetilmektedir.

Kitabın Türkçe yayın hakları Akan Ajans aracılığıyla Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak
Genel Müdür Vedat Bayrak
Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu
Çeviren Zeynep Mertoğlu
Kitap Editörü Çiğdem Şentuğ
Kapak İllüstrasyonu François Roca
Kapak Uygulama Elif Çepikkurt
Sayfa Tasarımı Ali Rıza Yati

ISBN 978-625-449-456-7

1. Basım: Aralık 2021

Baskı ve Cilt
Melisa Matbaacılık
Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8 Bayrampaşa-İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29
Sertifika no: 45099

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Alemdar Mahallesi Ticarethane Sokak No: 15 34110 Cağaloğlu-İstanbul
Tel: (0212) 511 53 03 (pbx) Faks: (0212) 519 33 00
www.alfakitap.com - info@alfakitap.com
Sertifika no: 43949

kamadres.com

MARIA POBLETE

NAZİZME HAYIR

LUCIE AUBRAC

tamadres.com

Çeviren: Zeynep Mertoğlu

ALFA

Faşizmi umarım hiçbir zaman tanımayacak olan
Alberto ve Violeta'ya.

tamadres.com

1. Bilgi vermek, direnmektir

Clermont-Ferrand, Eylül 1940

cemadres.com

– Hatırlıyor musunuz? Fena halde şaşırmıştık!
– Ah evet, o yazıyı öyle açık ve net görmek korkunçtu: "Yahudiler ve köpekler giremez!" O afişi sökmek ne büyük zevkti! Clermont-Ferrand'daki o dumanaltı kahvede Lucie Aubrac ve Jean Cavaillès'in sözleri son derece tutkuluydu. Yüksek sesle konuşuyorlardı. Jean küplere binmişti. Almanya'yı iyi tanıyordu. Yedi uzun yıldan beri Hitler orayı kırıp geçiriyordu. Yahudiler tedirgin ediliyordu.

Çocukların artık okula gitme hakları yoktu ve sarı bir yıldız taşımak zorundaydılar.

İki aydan bu yana evlerinde telefon bulunduramıyorlardı. Fransa'da da kötü muameleye maruz kalıyorlardı. Bazı memuriyetlerden çıkarılmışlar, üniversitedeyse yüzde ikilik bir *numerus claus*[1] getirilmişti.

Lucie ve Jean Cavaillès iki yıl önce 1938'de Strasbourg'da tanışmıştı. Lucie laik bir lisede tarih-coğrafya öğretmeniydi. Jean'sa felsefe öğretmeni.

Lucie onun açıksözlülüğünü, –daha o zamandan– davaya bağlılığını sevmişti. İlerici ortak fikirleri, barışçıllıkları, Nazi karşıtlıkları ve at sevgileriyle güçlenen sağlam bir dostluk onları birbirine bağlamıştı. O dönemde Lucie ve Jean, Kara Ormana uzun at gezintileri yapmaya giderdi.

Yaz bitmişti. 1940 yılıydı ve ortam oldukça gergindi. Ülke işgal edilmişti. Fransa, kendi toprağında Nazi Almanyası'ndan icazet alan bir hükümete sahip tek ülkeydi. Ateşkesin ardından Pétain ve çalışma arkadaşları Vichy'ye yerleşti. Fransa iki bölgeye ayrılmıştı.

---

[1] Her meslek (avukat, mimar...) için Yahudilerin sayısını sınırlandıran, Mareşal Pétain hükümeti tarafından konmuş kota.

Kuzeyde Almanya ordusu tarafından işgal edilmiş bölgeyla güneyde Mareşal'in otoritesi altındaki bölge.

– Gazeteler saçma sapan şeyler yazıyor! diye öfkelendi Jean. Beni, sürekli "serbest bölgeden" bahsedilmesi kadar sinirlendiren bir şey yok. Bir dirhem özgürlük dahi yok. Kendi çıkarımızı koruyamıyoruz. Vichy rejimini alt etmek için her yolu kullanmalıyız.

– Haklısınız, diye ekledi Lucie, bu faşist kukla uğursuz ve tehlikeli. Almanların bizi daha fazla hor görmesini ve aşağılamasını kollarımı kavuşturup beklemeye tahammül edemiyorum. Sonunda bizi yok edecekler.

– Artık bu insanlara izin veremeyiz. Kamuoyunu uyandırmak lazım! diye haykırdı Jean.

Lucie öfkeliydi. Ya şimdi ya da hiç: bu şekilde bekleyerek duramazdı.

Yan masadaki adamlar fısıldaşıyordu. Onlar da siyasetten bahsediyordu ama daha temkinli bir şekilde. Yemeğin sonunda, en uzunları onları masaları yaklaştırmaya ve kahveyi birlikte içmeye davet etti. Aralarında gazeteci Emmanuel Astier de la Vigerie, Léon Blum'ün avukatı Spaniem, Antisemi-

tizme Karşı Uluslararası Birlik üyesi sert bir Nazi karşıtı Georges Zérapha ve gazeteci Jean Rochon vardı.

Lucie'nin Lyon'a dönmesi gerekiyordu. Ertesi gün dersi vardı. Hafif otorayda aşkı Raymond'u, hitap etmeyi sevdiği "Jules"ünü düşünüyordu. İçi hiç rahat değildi. Bir patent bürosunda iş bulmuştu. Ama bir gecede işten çıkarılmıştı, çünkü Yahudiydi. Bir tanıdıkları, Bron'un yeni yapılacak havaalanının inşaatına katılan bir firmada bir bağlantı sözü vermişti. İşe yaramasını umuyordu!

Ona kavuşmak ve bu muhteşem günü anlatmak için sabırsızlanıyordu. Trende feci bir gürültü vardı. Ve sallanıyordu! Sallanıyordu! Midesi bulanınca kendini gemide hissetti. Lucie hamileliğinin ikinci ayına girmişti. Sarsıntılara rağmen bastırılamaz bir uyuma isteği onu derin uykunun kollarına bıraktı.

İki gün sonra, perşembe, öğrenciler için tatildi – öğretmenler için de.

Emmanuel d'Astier de la Vigerie akşam saatlerinde Lucie ve Raymond'un evine uğradı. Clermont-Ferrand'dan beklenenden erken dönmüştü. Olaylar buluşmalarını zorun-

lu kılmıştı. Onlara bir pilotla birlikte kurduğu gruptan söz etti. Ona *La dernière colonne* (son direk/sütun) adını vermişlerdi. Ziyaret siyasi toplantıya dönmüştü. Toplantı gece bir süre daha devam etti, sokağa çıkma yasağı henüz başlamamıştı.

– Tüm bu yalan yanlış bilgileri yutup, öylece dolaşıma girmelerine izin veremeyiz. Başka haberleri, gerçek haberleri yaymayı muhakkak başarmalıyız. İnsanları bilgilendirmeli ve gerçekte neler olduğunu anlatmalıyız. Bu tahammül edilemez, dedi.

Lucie yeniden öfkelendi. Önünde, birinci sayfasında Almanya'nın İngiltere'ye yaptığı sözde çıkarmanın haberini veren bir gazete vardı.

– Saçmalıktan başka bir şey değil! diye haykırdı. En kötüsü de insanların bu korkunçluklara inanması. Gazeteler sansüre uğruyor. Rahatça yalan söylüyorlar. Diğerleri de boyun eğiyor. Lucie devam ediyordu:

– Mümkün olan her yere küçük bildiriler asmakla başlayacağız. Az önce rıhtımdan geçerken kömürle çizilmiş birkaç zafer "V" işareti gördüm. Lyon'da pes etmemiş başka bizim gibi insanlar da var. Bir moda başlata-

tanadkas.com

lım! Kömür, tebeşir, hiç fark etmez. Düşman bizim kalabalık hem de çok kalabalık olduğumuzu hissetmeli!

– Bu doğru, blöf yapmalıyız!

Lucie tuhaf bir durumdaydı: bir coşkunluk hali. Hararetlenmişti:

– Bu böyle süremez. Tüm bu insanları dürtmek gerek. İşe koyulalım!

Bir sonraki gün için sözleşildi. Ancak çok dikkatli olmak gerekiyordu. Düzenin güçleri pusuda bekliyordu. Fransız polisinin bünyesinde, direnişçileri, Vichy rejimi karşıtlarını aramakla görevli özel birlikler vardı. Lucie ve yeni arkadaşları yalnızca bir avuç insandı. Bir yeraltı örgütü tecrübesine ya da Komünist Parti disiplinine sahip değillerdi. Başka türlü davranmayı, küçük parçalarla bölümlere ayrılmış bir hayat –kesişmeyen paralel hayatlar– sürmeyi öğrenmeleri gerekiyordu.

Şimdilik hedefleri daha çok üye toplamaktı. Gruptaki herkes akrabaları arasından, işyerinden, komşularından yeni gönüllüler bulmaya çalışıyordu. Nabız ölçmek için önce ortamı yoklamak, şundan bundan konuşmaya başlamak gerekiyordu. Sonra da tartışmak ve ikna etmek. Kuşkusuz temkinli olmak ge-